

AZ EGRI FŐISKOLA HARMADIK ÉVTIZEDÉRŐL (1971—1980)

DR. SZÜCS LÁSZLÓ

Az egri tanárképző főiskola fennállásának 25 éves jubileuma tiszteletére egy hozzáértő és az intézményt szerető alkotócsoporthoz megírta a főiskola negyedszázados történetét, mely az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Füzetei sorozatban, 582. sz. alatt jelent meg 1973-ban „Az általános iskolai tanárképzés 25 éve az egri tanárképző főiskolán” címmel. Ez a 116 oldalas könyvecske impozáns pontossággal állította össze — szinte alig létező írásbeli hagyatékok türelmes felkutatásával — az intézmény alapítását, hőszeit és az utána következő évek történetét. Azóta újra eltelt egy évtized, s ha ez nem is hozott kerek évfordulót, kár lenne elmenni nyomtalanul e harmadik évtized mellett. Nemcsak a tisztelet, hanem a 70-es évek rohamos fejlődése, az intézmény igen szép kiteljesedése késztetett arra, hogy ha a teljesség igénye nélkül is, de kontúrjaiban felrajzoljam annak az egri főiskolának a harmadik évtizedét, mely az elmúlt 33 év alatt több mint húszezer általános iskolai szaktanárt adott a magyar közoktatásügynek, s ezzel Észak-Magyarország ismert és elismert tanárképző intézményévé vált.

Az emlékezést természetesen a szaktanárképzés méltatásával kezdem, hisz az elmúlt évtized legfontosabb tevékenysége intézményünk *oktató-nevelő munkája* volt. Ezekre az évekre az volt a jellemző, hogy oktató-nevelő tevékenységünket pontosan megterveztük, oly értelemben, hogy szinte oktatóként előre meghatároztuk az elvégzendő oktatási, nevelési feladatokat. E területen az előrelépést ma az alábbiakban látjuk.

Minden tanszéken törekedtek az adott szaktárgyak világnézeti, ideológiai vonatkozásainak megismertetésére, kidolgozására és az oktatási anyagba (előadásokba) való beépítésére. Főigazgatóságunk így jelentethette meg 1976-ban azt a 150 oldalas gyűjteményes kötetet, mely tanszékeink világnézeti nevelőmunkáját foglalta össze és minden oktató rendelkezésére bocsátotta. Jó értelemben vett „divattá vált” az oktatási segédanyagok készítése is. Ennek kezdete az 1972-es évre tehető, amikor elkezdtük kiépíteni az ehhez szükséges anyagi és műszaki bázist, hogy oktatóink fóliákat, diákat, oktatócsomagokat, modelleket, majd később hang- és képmagnós felvételeket készíthessenek. E területen főként az oktatástechnológiai csoport, a kémia, az angol, a műszaki, a matematikai, a történelemtudományi, a növénytan és a marxizmus—leninizmus tanszének oktatói jártak elől. 1977 táján elkezdődött a zárt láncú tévésberendezés céljaira összeállítandó pedagógiai és szakmai oktatófilmek készítése. Melyek ugyan lassan haladtak előre, de a tudományos bizottság kezdeményezésére négy év alatt mintegy 16 ztv-film készült el, melyek különösen a hallgatók gyakorlati kiképzéséhez adtak nagy segítséget.

Az évtized első felére tehető az a fellendülés is, mely a kollégiumok nevelőmunkájában való konkrét részvételt jelenti az oktatók számára. Sajnos, ez az évtized második felében kissé alábbhagyott és inkább már csupán szakmai támogatás, képzés, szakkörök szervezése stb. címén jelentkezett kollégiumainkban. Itt főként a marxizmus, a neveléstudományi, a rajz és a nyelvészeti tanszékek munkáját dicsérhetjük. A szaktanárképzés oktatómunkáját messzeemenően segítette az a körülmény is, hogy az új általános iskolai tantervek országos előkészítő munkájából tanszékeink oktatói egyre nagyobb részt vállaltak. Voltak olyan általános iskolai tantervek, melyek teljes kidolgozását szinte az egri főiskola tanszékei vállalták. E területen különösen dicséretre méltó a matematika, a kémia és a műszaki tanszékek oktatóinak, elsősorban metodikusainak kiváló tevékenysége.

Úgy érezzük, hogy szemináriumaink hatékonysága is sokat nőtt ebben az évtizedben, elsősorban azért, mert az egyre gazdagodó oktatási segédanyagok erre lehetőséget adtak. Viszont éveken keresztül szorgalmazni kellett néhány tanszéken az előadások színvonalának emelését, mert az ifjúsági parlamentek tanulságai a főigazgatóságot és a tanszékvezetést egyértelműen ösztönzték erre.

Érdekes színfolt ezen évtized oktatómunkájában a hallgatói szakdolgozatok készítését segítő tanszékek közötti együttműködés új formája. Főként a marxizmus—leninizmus tanszék oktatóinak a kémia, fizika tanszékekkel, illetve a számítástechnikai csoport oktatóival alakult ki e téren igen gyümölcsöző kapcsolata. Ez a módszer okosan és tudományosan ötvözte a marxizmus és a szaktudományok megállapításait. Tíz év alatt 32 ilyen jellegű dolgozat készült.

Feltétlenül szólni kell arról is, ahogy hallgatói létszámunk és a belépő új szakpárjaink alakultak ebben az évtizedben. A nappali és levelező tagozat létszámviszonyainak alakulását az 1. sz. táblázat mutatja. Ebből kiolvasható, hogy nappali tagozatos hallgatóink száma mintegy 50 százalékkal emelkedett ezekben az években. A levelező hallgatóké egy nagyon kiemelkedő 1976-os csúcstól olyan egészséges csökkenő tendenciát mutatott, ami valójában 1980-ra arra a szintre vitte vissza a levelező hallgatói létszámot, ahonnan 1970-ben elindult.

A főhatóság a főiskolákon új, kibővített tanácsok létrehozását szorgalmazta, mely Egerben 1971 szeptemberében alakult meg 50 taggal. Ekkor került a tanács tagjai sorába 10 főiskolai hallgató, a tantestület, a gyakorlóiskolák és a levelező hallgatók képviselője, valamint a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője.

Néhány éves csoportszerű működés után 1975 februárjában az oktatási miniszter engedélyezte az angol nyelv és irodalom tanszék megnyitását Egerben. Így főiskolánk egy újabb tanszékkel gazdagodott, ahol magyar—angol és orosz—angol szakon is folyhatott a tanárképzés.

Az 1975/76-os tanévben három új szakunk indult, melyek néhány évi fennállás után megszűntek. 1975 nyarán pedagógia—biológia, népművelés—kémia és népművelés—ének szakok elindítását határozta el a főhatóság főiskolánkon. De a népművelés—kémia és a népművelés—ének már a következő tanévben nem is indult, a pedagógia—biológia pedig három beiskolázási évet élt meg. 1976 nyarán kezdte meg működését a népművelés—történelem szak, melynek oktatása jelenleg is tart. Az 1977/78-as tanévben indult a népművelés—magyar szakpár, mely csupán egy beiskolázási évig működött. Az 1978/79-es tanévben új szakpárként szerveztük a matematika—technika és biológia—

technika szakokat, melyhez az 1979/80-as tanév elején a fizika—technika szak is kapcsolódott.

Az elmúlt tíz évben kétszer változott a képzés tanterve (1973. és 1976.). E változtatások a korszerűbb és a tudományosabb anyagfeldolgozást célozták, sok átfedést megszüntettek és egyre jobban előtérbe került az általános iskolai tanári munkára való felkészítés. 1974 nyarán vezettük be az ún. „komplex államvizsgarendszert”, mely a hivatáshoz szükséges elemek együttes számonkéréséből állt ugyan, de nem könnyű kivitelezhetősége miatt az évtized végére megoldásai részben formálissá váltak. Hasonlóan itt kezdtük el a speciálkollégiumok pontos bevezetését is oktatásunkban.

1. sz. táblázat

T a n é v	Nappali tagozat		Levelező tagozat	
	Összlét- szám	Kiadott okl. sz.	Összlét- szám	Kiadott okl. sz.
1970/71.	818	160	827	162
1971/72.	915	153	1069	230
1972/73.	1051	146	1130	266
1973/74.	1147	196	1274	316
1974/75.	1200	210	1538	378
1975/76.	1248	216	1725	406
1976/77.	1210	223	2068	453
1977/78.	1251	254	1674	458
1978/79.	1245	255	1237	458
1979/80.	1258	233	967	489
Tíz év alatt	—	2046	—	3667

A tantervben korábban nem rögzített új oktatási feladatokat is meg kellett oldanunk ebben az évtizedben. Így például a honvédelmi ismeretek, iskolaegészségtan, közoktatásban, közoktatáspolitikában (1974), állampolgári és jogi ismeretek oktatása (1978), a magyar munkásmozgalom történetének bevezetése, a közlekedési szakreferensképzés, az oktatástechnológiai speciálkollégium keretében végzett oktatástechnológus-képzés, melyek oktatásához nem kevés külső szakembert alkalmazott intézményünk. Sajnos, e különben fontos tárgyak viszont vérszenes megemelték a hallgatóság heti óraszámát.

Nevelőmunkánk erőteljes előtérbe helyezését az is fémjelzte, hogy folytattuk az intézményi nevelési tervek összeállítását és 4—5 évenkénti megújítását. Így készültek az 1973-as és 1978-as intézményi tervek, melyek alapul vették a tanárképző főiskolák központi nevelési tervét, amit 1972-ben és 1976-ban adott ki az Oktatási Minisztérium.

Az 1972/73-as tanévben a KISZ-szervezettel együtt kezdtük el az ún. „hallgatói tanszéki képviselői rendszer” kiépítését. A sok-sok jóindulat és segíteni akarás ellenére is, nem kevés kívánnivalót hagyott maga után éveken

keresztül, bár sokat tett a hallgatói demokratizmus fejlesztése érdekében. Hasonlóan és színvonalasan szolgálták ezt a célt az ebben az évtizedben polgárjogot nyert ifjúsági parlamentek is, melyeket 1974-, 1976-, és 1978-ban tartottunk. Az itt született intézkedési tervek évekre megszabták közös feladatainkat.

A fizikai származású középiskolai tanulók továbbtanulását a felvételi előkészítő bizottsági (FEB) munka formájában intézményünk már évek óta végezte, amikor 1975 szeptemberében nyolc pedagógusképző felsőoktatási intézmény irányító bázisává vált főiskolánk, amit a mai napig igen szép sikerrel végez. A hallgatók nevelésében egyéb területeken is volt intézményünknek sikere. Így például a színvonalas kollégiumi nevelőmunka is meghozta gyümölcsét, melynek eredményeként a Hámán Kató Kollégiumunk az országban tizenegyediként a „Kiváló Kollégium” címet nyerte el 1980. március 22-én.

Szükséges és érdemes szólni a főiskola *oktatókarának létszámalakulásáról* is. Az 1971-től 1980-ig terjedő évtizedben a főiskolai oktatószemélyzet létszáma hozzávetőlegesen 55 százalékkal növekedett, amint ezt a 2. sz. táblázat is bizonyítja. A kezdeti 119 oktatóból 1980 nyarára már 185 lett. Az oktatói kar szakoktatási terhelése az egész évtizedben igen nagymértékű volt, és csak valamelyest csökkent a 80-as évek elejére. Amíg az 1971/72-es tanévben az egy főre eső óraterhelés 12,3 volt, ez az 1979/80-as tanév végére 11,23 órára módosult. Több tanszéken különösen aránytalanul nagy az egy oktatóra jutó heti óraszám. Így például az oktatástechnológiai csoportnál 14 óra/fő, a rajz tanszéken, a testnevelés tanszéken, az orosz nyelvi tanszéken is meghaladta a 13 óra/fő értéket. Mindezt még kiegészítette a levelező hallgatók képzését szolgáló hatalmas elfoglaltság és az általános iskolai szaktanárok továbbképzésével végzett rendszeres tevékenység évi több száz előadásával főleg Heves, Nógrád és Borsod megyében. A nagyfokú oktatói leterheltség nem hatott kedvezően a tudományos munka végzésére sem. S ha itt mégis voltak szép eredmények, ezt csak az egyértelműen túlfeszített munkával érhették el oktatóink. Az említett évtizedben közel száz oktató lépett intézményünkbe. Az új munkavállalók közül 18 oktató nem rendelkezett a szükséges egytemi végzettséggel, de közben megszerezte azt, vagy jelenleg végzi. Az oktatók nagy többségének pedagógiai képzettsége megfelelő, sőt jó, hisz a belépett oktatók közel 70 százaléka közvetlenül iskolából került intézményünkbe. Ennek ellenére az esetleges hiányok pótlását szervezett képzéssel oldották meg oktatóink. Így az elmúlt évtizedben 12 oktató szerzett pedagógia kiegészítő szakon egytemi oklevelet.

Pártszervezetünk és főigazgatóságunk nagy gondot fordított az oktatói kar politikai, ideológiai képzettsége emelésére. Ezt a célt szolgálta az a tény is, hogy 1971 és 1980. között 44 fő végezte el a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem különböző tagozatát, illetve részt vett szinte az egész oktatói kar az ideológiai bizottság által rendszeresen szervezett tanévi konferenciákon. Az évtized végére elérkeztünk oda, hogy a főiskolai oktatók közül (185) 92 párttag, ami az összoctatói létszám 45 százaléka. Gyakorlóiskoláinkban a párttagok száma 31 fő volt (29 százalék).

Fiatalodott a tanszékvezetői kar is az elmúlt évtizedben. A főhatóság új tanszékvezetőket nevezett ki. Csillag Bélát és dr. Vajon Imrét (1972), Juhász Tamásné (2 év) és dr. Nagy Sándort (7 év, 1973), Tar Lőrincet (2 év, 1974), dr. Budai Lászlót és dr. Nagy Andort (1975), dr. Patkó Györgyöt,

2. sz. táblázat

MEGNEVEZÉS	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Oktatók létszáma	119	134	141	152	159	166	167	171	178	185
Tudományos kutatást végzők száma	83	93	94	94	98	78	64	71	79	81
Kutatási témák száma	58	97	100	101	100	70	64	60	49	52
Pedagógiai tárgyi témák száma	30	29	30	39	38	34	32	32	20	22
Összes publikációk száma	410	310	334	440	498	376	455	523	372	350
Publikáló oktatók száma	50	47	52	63	67	52	80	87	75	89
Tudományok doktora lett	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Tudományok kandidátusa lett	2	—	—	1	1	—	—	1	3	1
Egyetemi doktor lett	3	4	8	3	7	3	6	7	5	4
Tud. diákkörök száma	11	14	13	19	19	19	19	18	19	20
Szakkörök száma	9	4	4	5	3	6	9	8	9	8
TDK országos díjai	11	5	2	—	9	—	21	—	29	—
OSZK országos díjai	30	20	25	23	—	—	—	—	—	—
Díjnyertes hallgatói pályamunkák száma	16	14	11	13	15	16	14	13	14	15

Zbiskó Ernőné (2 év), Szécsényi Olivért (2 év, 1976), dr. Köves Józsefet (3 év, 1977), dr. Fekete Pétert, Kelemen Imrét, Lengyelé dr. Gyegyuhina Ludmillát és dr. Simon Tibornét (1978), dr. Gál Istvánt, dr. Bodnár Lászlót, dr. Radics Lajost és Nagy Ernót (1980). Dr. Perge Imre (1972), Erdész Ede (1976—78) és Thiel Miklós (1978) pedig csoportvezetői megbízást kaptak.

A főiskola állami vezetőinek megbízása így alakult ebben az időszakban: Dr. Szűcs László főigazgató (1966—) és dr. Nagy József (1966—) főigazgató-helyettes volt. Somos Jánost (1961—72) dr. Pelle Béla (1972—1980) és dr. Gál István (1972—) követték a főigazgató-helyettesi poszton. Somos János nagy tapasztalatával még egy évig (1980—81) újra főigazgató-helyettesként működött.

Az intézmény pártszervezetének titkári funkcióját Csillag Béla töltötte be (1970—80). Majd az 1980. évi párttaggyűlés Gallovits Lászlót választotta meg a főiskolai pártszervezet titkárának. A pedagógusszakszervezet főiskolai bizottságának titkára ebben az időben dr. Gál István (1967—72), majd dr. Patkó György (1972—) volt. A KISZ főiskolai titkáráként Vasas Joachim (1969—72), Mlinkó László (1972—75), Lőrinczné Thiel Katalin (1975—78), Sike Sándor (1978—80) és Kocsis Mariann (1980—) dolgozott.

A két *gyakorlóiskola* vezetésében is történt változás. Mikus László halála után (1976) a II. sz. gyakorlóiskola igazgatója Szabó Endre lett, majd nyugdíjba vonulása után (1980) Vajda József kapott igazgatói megbízást. A IV. sz. gyakorlóiskola igazgatója 1973—75-ig Jenei Artúrné volt. Ezután Pásztai József kapott megbízást az iskola vezetésére. 1979-ben őt Hubai Lászlóné követte, aki jelenleg is az iskola igazgatója.

Idáig az oktatói kar egyre terebélyesedő számairól írtam, sajnos, az élet rideg törvénye miatt fájdalmas sorokat is le kell írni. Az elmúlt évtizedben kiváló munkatársaink távoztak el az élők sorából: Berzy András, a magyar irodalom tanszék vezetője 66 évesen (1972), Auer Gyula, az ének tanszék adjunktusa 66. évében, Jónás Pál, a matematika tanszék oktatója 35 évesen (1973), Mikus László, a II. sz. gyakorlóiskola igazgatója 52 évesen (1976), dr. Futó József, a földrajz tanszék vezetője 59. évében, Kocsis Károly, az orosz tanszék 81 éves nyugalmazott docense, Kaszab György gyakorlóiskolai tanár 50 éves korában és Gergely Sándor gyakorlóiskolai nevelő 68 évesen (1977), dr. Zombor Zoltán, a neveléstudományi tanszék nyugalmazott vezetője 68. évében (1978), dr. Szőkefalvi Nagy Zoltán ny. főiskolai tanár 64 évesen (1980) és Pallos Emil, a matematika tanszék volt vezetője 71. évében (1981), akiknek emlékét az egri tanárképző főiskola nemcsak e sorokkal, hanem szívében és lelkében is sokáig megőrzi.

Az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola oktatói kara és vezetése mindig nagyon sokat adott arra, hogy a felsőoktatási jellegből szinte kötelezően adódó *tudományos munkát* végezze, irányítsa, fejlessze. Nyugodtan leírhatom, hogy ez az évtized az egri főiskolán a rohamosan és szinte csodálatosan fejlődő tudományos munka igen eredményes évtizede volt. Természetesen az évtized közepén olyan nehézségek is adódtak, amelyek a megindult munka nagy sebességét csökkentették. Ugyanis nyugdíjazás következtében megvált intézményünk-től az a kvalifikált oktatógárda nagyobb része, mely évtizedeken keresztül a főiskolai kutatómunka derékhadát alkotta (dr. Bihari József, dr. Bakos József, dr. Mátrai Tibor, dr. Szőkefalvi Nagy Zoltán, dr. Pócs Tamás és dr. Futó József). Az eltávozottak helyére zömmel fiatal, tudományos tapasztalattal és előélettel kevésbé rendelkező, bár igen ambiciózus oktatók kerültek, akik

nagy ígéretei a főiskolai oktató-, tudományos munkának, de a „tudományos úrt” azonnal pótolni természetesen nem tudták. Közel egy évtizede az erkölcsi ösztönzés minden módszerét felhasználtuk arra, hogy a legtehetségesebb kutatók az oktatómunka mellett igényként állítsák maguk elé a tudományok doktora, valamint a kandidátusi fokozat megszerzését. Az ehhez szükséges támogatást is igyekeztünk biztosítani. Ennek a cétudatos munkának eredményeként 1971 és 1980 között két tudományok doktora, 9 kandidátus és 50 egyetemi doktori cím született főiskolánkon. Tudományos fokozatot szerzett: dr. Nagy József és dr. Szűcs László (1971), dr. Bihari József (a tudományok doktora, 1973), dr. Kávássy Sándor (1979), dr. Budai László (1975), dr. Pócs Tamás (a tudományok doktora, 1977), dr. Szabó István (1978), dr. Béky Lóránd, dr. Vajon Imre, dr. Nagy Andor (1979).

E szép tudományos eredmények is hozzájárultak ahhoz, hogy 10 év alatt 14 új főiskolai tanári kinevezést jelenthetünk be főiskolánk társadalmának. Dr. Nagy József (1971), dr. Juhász Lajos, dr. Szűcs László (1972), dr. Pócs Tamás és dr. Köves József (1973), dr. Pelle Béla és Seres János (1976), dr. Budai László és Friedrichné dr. Kovács Irén (1977), dr. Hrabecz József és dr. Kávássy Sándor (1979), Lengyelné dr. Gyegyuhina Ludmilla, dr. Nagy Andor és dr. Vajon Imre (1980).

E szép eredmények ellenére sem voltunk mindig elégedettek helyzetünkkel, mert akadnak oktatóink (7 fő), akik ezen évek alatt tervezték ugyan kandidátusi disszertációjuk benyújtását, de közbejött körülményeik ebben megakadályozták őket. Jelenleg 12 oktatónak van a TMB által elfogadott kandidátusi témája, melyek örömről, valószínűleg előbb-utóbb beérnek.

A széles körű tudományos érdeklődést talán a megjelent publikációk tükrözik vissza legjobban. Mint ahogy a 2. sz. táblázat is mutatja, az elmúlt tíz év alatt 125 önálló könyv vagy főiskolai jegyzet jelent meg oktatóink tollából és mintegy 4000 különböző publikáció, melynél a fordításokat és a napilapok cikkeit is figyelembe vettük. Különösen öröm számunkra az a tény, hogy ezekben az években 42 általános vagy középiskolai tankönyv is kikerült oktatóink keze alól. Hasonlóan igen szép eredménynek mondható, hogy a megjelent publikációknak közel egynegyede módszertani, illetve pedagógiai jellegű volt, mely elsősorban a neveléstudományi, a fizika, a földrajz, a matematika, az orosz, a műszaki és a kémiai tanszékek érdeme.

Szorosan ide tartozik, az a tény is, hogy az elmúlt évtizedben az egri főiskola Tudományos Közleményeinek 7 új kötete jelent meg (IX—XV.), melynek részletes adatait a 3. sz. táblázat tartalmazza.

Kutatási témáink száma hullámzó volt, elsősorban azért, mert a nagyszámú témákat praktikus okokból erőteljesen csökkenteni kívántuk, amit az évtized végére el is értünk. Tanszékeink tudományos életében az évtized elején egyre szélesedő belföldi tudományos kapcsolatok kezdtek kibontakozni. Az 1979/80-as tanévre már szinte minden tanszékünk kapcsolatban állt az ELTE, a KLTE, a miskolci Műszaki Egyetem megfelelő tanszékével, az az Országos Pedagógiai Intézettel és tudományága akadémiai intézeteivel. Ez megmutatkozott a közös tudományos kutatásokban is, mellyel a vidéki elzártságunk és bizonyos fokú hátrányos helyzetünk körülményeit próbáltuk szerencsésen csökkenteni. Tudományos életünkben új és sokat ígérő színterületként jelent meg az 1979. november 30-án megalakult Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB), mely Borsod, Heves és Nógrád tudományos kutatóit és azok tevékenységét

3. sz. táblázat

K ö t e t	Dolg. száma	Pedagógiai tárgyú	Szaktudományi tárgyú
1971: IX.	26	10	16
1972: X.	25	9	26
1973: XI.	27	5	22
1974: XII.	35	9	26
1975: XIII.	34	10	24
1978: XIV.	42	13	29
1979: XV.	47	13	34

hivatott összefogni. Alelnöke dr. Szűcs László, főiskolai tagjai: dr. Budai László, dr. Hrabecz József és dr. Nagy József kandidátusok lettek. Előtte a DAB-hoz tartozott néhány tanszékünk (neveléstudományi, fizika, matematika, földrajz), akik 1976-tól igen szoros kapcsolatot építettek ki Debrecennel.

Tudományos nemzetközi kapcsolataink sajnos nem erősödtek oly mértékben, öt külföldi partnerintézményünkkel, mint ahogy azt az évtized elején elindítottuk és szorgalmaztuk. E külföldi kapcsolatok általában egy-egy személyre korlátozódtak (dr. Király Gyula, dr. Pető Zsigmond, Zahemszky László, Gyergyák Ferenc, Somos János, dr. Pócs Tamás). Viszont igen hasznos és eredményes a kémiai tanszék nemzetközi együttműködése az erfurti és a Banska-Bystricai Főiskola kémiai tanszékeivel, akik az 1978-ban aláírt ötéves kutatási egyezmény értelmében közös kutatásokat végeznek az összehasonlító kémiai tantárgypedagógia témaköréből, és minden évben közös publikációt jelentettek meg.

Új színfoltot jelentett viszont tudományos életünkben a közoktatást fejlesztő kutatások (6-os főirány) megindítása 1972/73-ban. Főiskolánkon négy téma kidolgozása kezdődött és fejeződött be (dr. Nagy Andor, dr. Király Gyula, dr. Mák Mihály, Somos János), melyek a tévépedagógia, az úttörőmozgalom, az általános iskolai tanárok beilleszkedése, a technikai műveltség kutatása tárgyköréből alakultak ki.

Tanszékeink mindegyike szinte önálló kutatási profilra tett szert az elmúlt évtizedben. Csupán érintőlegesen szere.nék ebből néhányat felsorolni. Az angol és orosz nyelvészeti tanszékeken, az irodalmi, nyelvészeti és módszertani kutatómunka bontakozott ki egészen a műfordítások megalkotásáig. Az orosz intézetben elsősorban fonetikai kutatások folytak. A magyar nyelvészeti tanszék helyesírási, nyelvművelési, névtani és nyelvjárási kutatásokkal foglalkozik. Az irodalomtörténeti tanszéken szerb-horvát irodalom kutatása, Remenyik Zsigmond életművének feltárása és Balassi-kutatások folytak. A történelem-tudományi tanszék Eger történetének, valamint Szatmár megye nemessége történetének megírásával foglalkozott. Az ének-zene tanszéken a Heves megyei népballadák gyűjtése és csokorba kötése történt meg, valamint zenetörténeti tanulmányok és művelődéspolitikai cikkek láttak napvilágot. A testnevelés tanszéken módszertani, testneveléstörténeti és antropológiai kutatások folytak.

A fizikai tanszéken szinte az egész évtizedben spektroszkópiai, optikai kutatások voltak eredményesek, a földrajz tanszéken területfejlesztési vizsgálatok és karszthidroeográfiai tudományos vizsgálódások folytak. A kémia tanszék műszaki termodinamikai, kémiatörténeti, módszertani és enzimkutatói vizsgálatokkal foglalkozott, és speciális spektroszkópiai laboratóriumot hozott létre kutatómunkájához. A matematika tanszék módszertani kutatásain kívül számelméleti és számítástechnikai területen szépen dolgozott. A növénytani tanszék moha- és zuzmókutatásai érdemelnek említést amellet, hogy 1979 tavaszán növénytani tanszékünk környezetvédelmi kutatásokhoz kezdett, melyet a Magyar Tudományos Akadémia pártfogol. A Bükki Nemzeti Park szigorúan védett területeinek és az Ózd környéki, védelemre érdemes területek növénytani vizsgálata indult el. Megemlítendő, hogy számítóközpontunk és oktatástechnológiai csoportunk mintegy 8 tanszék tudományos kutatómunkájának segítésében és feldolgozásában működött közre igen eredményesen.

Kár lenne elhallgatni azt az adminisztratív feladatnak látszó tény is, hogy ebben az évtizedben a tudományos életet és ennek jólesően leírható eredményeit erőteljesen irányította, ösztönözte és segítette az a két főiskolai kéaderképzési terv is, melyek 1972—75-ig, illetve 1976—80-ig a harmadik évtized megalapozott, számonkért és irányító tervei voltak.

Ebben az évtizedben hatodikként új *külföldi partnerintézményünk* a Zielona-Górában működő lengyel tanárképző főiskola lett. A hivatalos kapcsolatot 1979 októberében vettük fel, és ezután két alkalommal is delegációkat cseréltünk. A krasznodári Kubányi Egyetem helyett 1980-ban új szovjet partnerintézménnyel gazdagodtunk, felvéve a kapcsolatot a vlagyimiri Lebegyev Poljanszkij Tanárképző Főiskolával, mely 4500 ifjú pedagógus képzésével foglalkozik. Itt tanulják az orosz nyelvet fél éven keresztül a magyar tanárképző főiskolák hallgatói is.

A külföldi kapcsolatok igazi összeforrasztását azok a nemzetközi rektori és főigazgatói értekezletek jelentették, amelyek gondolata főiskolánkról indult ki, és így az elsőt Egerben rendezve (1971. június 3—6.), Bersztercebányán (1973. szeptember 7—12.), Erfurtban (1975) és 1980. május 8—11. között újra Egerben találkoztunk.

Kilenc vietnami ösztöndíjas kezdte el 1971-ben tanulmányait főiskolánk fizika, kémia és biológia tanszékein, s ebben az évtizedben mintegy 25 vietnami fiatal tanárt bocsátottunk útjára, hogy egri szaktanári oklevéllel hazájukban taníthassanak. 1973 februárjában először indultak az angliai Exeterbe angolszakos hallgatóink, hogy megnyissák a máig is szépen fejlődő angliai nyelvi részképzésünk évtizedes sorát. Azóta kilenc alkalommal cseréltünk hallgatói delegációkat 1—1 hónapra.

Intézményünk az elmúlt évtizedben sok *országos rendezvénynek* is helyt adott. 1971 májusában a pedagógusképző intézmények hallgatóinak X. országos szakmai konferenciáját, szeptemberében az MTA irodalomtudományi tanácskozását rendeztük meg. A spartakiádok szervezése (1971. és 1978.) is hozzátartozott sportéletünkhöz. A következő év júniusában állandó jellegű pedagógiai múzeum alakulásának színhelye volt intézményünk. Egyetemi és főiskolai bajnokságokat rendeztünk különböző sportágakban (1973, 1975, 1977, 1980). Helyt adtunk a XI. OTDK természettudományi szekciójának és az országos történelem vándorgyűlésnek is. S még ebben az évben (1973 októberében) megünnepeltük intézményünk fennállásának 25. évfordulóját. Éveken keresz-

tül (1974, 1976, 1979, 1980) főiskolánkon mutatták be művészetüket a felsőoktatási intézmények kórusai és ének-zenei szólistái. 1974-ben szurkoltunk a „Hazai esték” című televíziós főiskolás vetélkedő műsorainak, melyben második helyezést értünk el. 1975 májusában ünnepeltük a II. sz. gyakorló általános iskolánk 25 éves jubileumát és a VDK fennállásának 30. évfordulója országos nyitóünnepségét. A következő év áprilisában intézményünkben ülésezett a pedagógusok szakszervezete elnöksége, s novemberben országos emlékülést rendeztünk Mocsáry Lajos születésének 150. évfordulója tiszteletére.

Az 1977-es év tavaszát a Magyar Pedagógiai Társaság országos pedagógiai tanácskozásának rendezésével kezdtük, majd május 5-én az Iskolatelevízió tanácskozásán látta vendégül II. sz. gyakorló általános iskolánk. Még ez év őszén országos főigazgatói értekezletet rendezett főiskolánkon az Oktatási Minisztérium. Október végén csuvas—magyar kulturális és tudományos napok egyetemi—főiskolai szintű tanácskozásának voltunk házigazdái. Decemberben kezdtük el a „főiskolai nyílt napok” bevezetését, mely azóta is sikeresen mutatja be minden évben főiskolánkat.

Az 1978. év kiemelkedő rendezvénye volt a főiskola fennállása 30. évfordulójának nagyszabású megünneplése, amikor emléktábla elhelyezésével is adóztunk a 30 éves főiskola és a 150 éves tanítóképzés (október) szép jubileumainak. Az év Vitkovics Mihály-emléküléssel zárult, melyet intézményünk az MTA Irodalomtudományi Intézetével közösen rendezett. 1978 márciusában a XIV. OTDK konferencia országos megnyitóját főiskolánkon tartották, 1980 májusában a fiatal MAB elnöksége rendezett teljes ülést az egri főiskolán. majd április elején a Heves megyei országgyűlési képviselőcsoport tanácskozásának adtunk örömmel otthont.

Épületekben és beruházásokban is szépen előreléptünk. 1971 végén számítógéppontot szerelhettünk fel egy ODRA—1204-es számítógéppel, elsőként a magyar tanárképző főiskolák közül. 1974 szeptemberében kiépült II. sz. gyakorló általános iskolánkban a zárt láncú tv-berendezés. 1973 szeptemberétől második gyakorlóiskolánk lett az egri IV. sz. Jurij Gagarin Általános Iskola. 1976 májusában örömmel vettük birtokunkba a IV. sz. gyakorlóiskola új sportudvarát. Az Almagyar-dombon 1977 augusztusában elkészült az impozáns új Kun Béla Kollégium, mely kényelmes és szépen berendezett 4 ágyas szobáival 144 főiskolai hallgatónak adott szép otthont. A kollégium szomszédságában épült fel 1979 szeptemberére a 18x36 méteres fedett sportcsarnok, mely az intézményben folyó testnevelés szakos tanárképzést szolgálja a körülvevő 4 pályával együtt. Ezt követte 1980 szeptemberére a IV. sz. gyakorló általános iskolánk új szárnyépületének átadása, mely 32 millió forintos költséggel épült és modern otthont adott az általános iskolai szaktanárképzés gyakorló területének. 1980 őszén elkezdtük a IV. sz. gyakorló általános iskola ztv-berendezéseinek szerelését is.

A fővárosi tanárhiány enyhítésére 1975 szeptemberében megindult Csepelen az általános iskolai szaktanárképzés az egri főiskola kihelyezett tagozataként, 156 hallgatóval. Ezt követően még ebben az évben megkaptuk másik budapesti tagozatunkat is a Szakszervezetek Központi Iskolájában, ahol pedagógia—népművelés és pedagógia—könyvtár szakokon levelező tagozatunk nyílt. Mindkét fővárosi filiálénk nagy létszámmal jelenleg is működik.

Főiskolánk soha nem felejtkezett el volt tanítványairól sem, akikkel való találkozás az eredmény lemerését is jelentette. Az ún. „öregdiák-találkozók”

nemes gondolatát ezért folyamatosan továbbfejlesztettük. 1971 júniusában Egerben folytattuk a sort, majd 1972 június elején Debrecen következett, 1974-ben Salgótarján adott otthont és 1980 novemberében Heves látta vendégül a főiskolai tanárok és a volt egri öregdiákok népes csoportját.

Főiskolánk első életének egyik nagy erőssége az, hogy törekszünk egymás megbecsülésére. Ebből következik az a *két alapítvány* is, melyet az elmúlt 10 év történelme hozott meg. Hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére, 1970-ben „Pro Academia Paedagogica Agriensi” főiskolai kitüntetést alapítottunk. E legmagasabb főiskolai kitüntetést azóta: dr. Bihari József, Friedrichné dr. Kovács Irén, Somos János, Osváth Pál, dr. Nagy József, dr. Szűcs László, dr. Bakos József, dr. Pelle Béla, dr. Baskai Ernőné, dr. Molnár József, Csillag Béla és Juhászné dr. Kovács Erzsébet kapták meg.

1972. április 4. tiszteletére intézményi törzsgárdaalapot létesítettünk, melynek 10, 15, 20, 25 éves fokozatait 1980-ig 328 főiskolai dolgozó kapta meg a velejáró közel 1,5 millió forint anyagi elismeréssel együtt.

Gyakorlóiskoláink elmúlt évtizede is szép fejlődést, a szaktanárképzésért érzett és végzett szinte hősi munkát, felelősséget mutat.

Számszerű növekedésük is egyértelmű. A II. sz. iskola 1970. évi 47 tanára és 580 tanulója az évtized végére 58 tanárra és 800 tanulóra nőtt. Az 1973-ban átvett IV. sz. iskola 44 oktatója 7 év alatt 48-ra és 570 diákja 579-re emelkedett. De nemcsak a számok nőttek, hanem az eredmény is, ami emögött van. A megszámlálhatatlan országos és megyei első és második szakmai versenyhelyezések, a szakosított tantervű osztályok (angol, matematika, ének) bevezetése és példásnak ismert tevékenysége, a versenytanítások megrendezése, az 1975-től szerződésileg elkezdett ITV-kísérletek pontos rendszere, tanáraik évi 30—40 publikációja, mind-mind igen dicséretes eredmény. Ha még azt is hozzávesszük, hogy évente több mint 100 kiképzési csoportban több száz tanárjelölt napi kiképzését is ellátják, így lesz igazán becsülendő, szép és eredményes tevékenységük.

Befejezésül szívesen említem, hogy főiskolánk oktatóinak az intézményen kívüli társadalmi, politikai és tudományos funkciói száma az intézmény növekedéséhez méltó módon emelkedett az elmúlt 10 év alatt. Nyilvántartásunk szerint amíg 1971-ben 61 oktató 124 helyen vállalt ily jellegű feladatot, addig 1980-ban ez 95 oktatónál megközelítette a 400-at. Jelezvéen ezzel is az egri főiskola tanárainak egyre növekvő feladatát és társadalmi-politikai szerepét.

Mindent egybevetve és gondolatban is az évtized végére érve, természetesen nem lehetett feladatomban a főiskola harmadik évtizede pontos történetének megírása. Ez a köszöntő és méltató pár oldal messze áll attól, hogy egy történetész szakmai pontosságával lépésről lépésre feltárja 10 főiskolai munkásév megannyi napi eredményét, eseményét és gondját.

Csupán annyit szerettem volna elérni, hogy a fontosabb események és nagyobb foltok felvillantásával, emlékéért állítsak az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola harmadik évtizedének. Annak az intézménynek, melyet már oly sokan és egyre többen szeretünk, becsülünk és építünk.